
"Konserwacja kościoła św. Andrzeja", Marian Ozimek, "Tygodnik Powszechny", R. V, nr 226

Ochrona Zabytków 3/2-3 (10-11), 173-174

1950

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bytkach: Zamek Przemysława, Stary Rynek, Stary Ratusz, Bazar.

ODRODZENIE — Tygodnik R. VI.

Z y g m u n t S t ę p i ń s k i, Sprawa spuścizny kulturalnej i historycznej przy projektowaniu i budowie Trasy W—Z (nr 30 243).

Omówienie trudności i osiągnięć w rozwiązaniu problemu odbudowy i włączenia zabytków w Trasę W—Z (kamienice na Krak. Przedmieściu, Pałac pod Blachą, Mariensztat).

POLONIA SACRA — Kwartalnik R. II.

M i e c z y s ł a w T o b i a s z, Otworzenie grobu królowej Jadwigi w dniach 12—14 lipca 1949 r. (z. 3. ss. 245—258).

Sprawozdanie z ekshumacji i opis stanu zwłok oraz całej zawartości grobu Królowej w katedrze na Wawelu.

PRZEGLĄD BUDOWLANY — Miesięcznik R. XXI.

W a c ł a w Z e n c z y k o w s k i, Walka z żywiołem zsuwa na wzgórzu kościoła św. Anny w Warszawie (nr 7—8, ss. 259—280).

Niezwykłe interesujący artykuł, ilustrowany licznymi rysunkami i wykresami oraz specjalnymi wkładkami, omawia kolejno historię kościoła, układ terenu, roboty poprzedzające zjawisko zsuwu, pierwsze jego oznaki i uszkodzenie kościoła, organizację ochrony i środki zastosowane, badania geologiczne i geologię terenu, obserwację i pomiary, bezpieczeństwo pracy oraz ogólną charakterystykę przebiegu zjawiska.

Kazimierz Guzik, Uwagi o powstaniu zsuwu w skarpie warszawskiej koło kościoła św. Anny (Trasa W—Z), oraz o warunkach jego ustalenia (nr 7—8, ss. 281—283).

Autor omawia krótko przyczyny powstania ruchów zsuwowych, i charakter, budowę geologiczną terenu, stosunki wodne, przebieg ruchów zsuwowych oraz podaje ocenę akcji interwencyjnej i wskazania techniczne.

STOLICA — Tygodnik R. IV.

M. S z y m a ń s k i Pułtusk miasto na wyspie (nr 39 150).

Historia przemian stylowych i przegląd akcji odbudowy zabytków.

H e n r y k F r e y, Z.O.R. odbudowuje stary Gdańsk (nr 34—45 155—156).

Realizacja rekonstrukcji bloku przy ul. Ogarnej wstępem do odbudowy całego tzw. Miasta Głównego, przeznaczonego na cele mieszkalne dla robotników.

J a n K i l a r s k i, Odbudowujemy Gdańsk (nr 44—45 155—156).

Krótką charakterystyką najważniejszych robót konserwatorskich.

Nr 52 163 „Stolicy“ poświęcony jest sprawom odbudowy Starego Miasta w Warszawie i zawiera następujące artykuły bogato ilustrowane zdjęciami oraz rysunkami inwentaryzacyjnymi i rekonstrukcyjnymi:

J a n Z a c h w a t o w i c z, Odbudowa Starego Miasta. (Omówienie roli dzielnicy Staromiejskiej, uzasadnienie gospodarcze i społeczne jej odbudowy i rekonstrukcji);

P i o t r B i e g a ń s k i, Stare Miasto w 1952 roku (Wizja odbudowanej dzielnicy);

S t a n i s ł a w Ż a r y n, Ratusz Starej Warszawy (Historia przemian architektonicznych Ratusza staromiejskiego, zburzonego w roku 1817, którego model z okresu renesansu, opracowany przez prof. dr A. Karczewskiego i wykonany przez inż. F. Christa znajduje się w Muzeum M. st. Warszawy);

W a c ł a w P o d l e w s k i, Mury obronne Starej Warszawy (Historia, odkrycia i odbudowa po r. 1945 według projektów Jana Zachwatowicza i Waława Podlewskiego);

E. S z w a n k o w s k i, Stara Warszawa — domy i ludzie (Przemiany zabudowy Starego Miasta);

B o h d a n G u e r q u i n, O kamienicy staromiejskiej (Historia i charakterystyka typu domu mieszczkańskiego);

A d a m S ł o m c z y ń s k i, Muzeum M. st. Warszawy na Rynku staromiejskim (Przeгляд zadań i prac);

S t a n i s ł a w H e r b s t, Rynek staromiejski (Historia przemian);

TYGODNIK POWSZECHNY — Tygodnik R. V.

M a r i a n O z i m e k, Konserwacja kościoła św. Andrzeja (nr 226).

Przegląd prac konserwatorsko-budowlanych przy fasadzie płn. w roku 1948, które przyniosły odsłonięcie i rekonstrukcję romańskiego wyglądu tej części kościoła św. Andrzeja w Krakowie (por. *Ochrona Zabytków* II 2/6).

Helena Blumówna, Prace konserwatorskie w katedrze wawelskiej (nr 226).

Odkrycie polichromii z XIV i XV w., tablicy nagrobnej gotyckiej i sarkofagów barokowych w podziemiach kaplicy Batorego oraz konserwacja polichromii ruskiej z roku 1471 w kaplicy Świętokrzyskiej.

ZIEMIA — Miesięcznik R. XL, Tom XXVIII.

Stanisław Szymański, Z zagadnień programu działalności Wydziału Społecznej Opieki nad Zabytkami (nr 9/591, ss. 174—177).

Omówienie form i zadań opieki społecznej nad zabytkami w ramach P.T.K., jako kontynuacji dawnego T.O.N.Z.P.

Dr Z. F. Odkrycia prehistoryczne osady garncarskiej w okolicy Krakowa nad Wisłą (Igołomia) (nr 9/591, ss. 177—178).
J. L.

PRZEGLĄD LITERATURY POLSKIEJ Z ZAKRESU HISTORII SZTUKI ZA ROK 1949.

Redakcja „Ochrony Zabytków“ wprowadza nowy dział stałego przeglądu literatury z zakresu historii sztuki tak polskiej jak i zagranicznej.

I. WYDAWNICTWA SPECJALNE

Broniewski Tadeusz, Pomiary i zdjęcia architektoniczne, Katowice 1949, ss. 78, rys. 68. — Doskonały podręcznik praktycznej inwentaryzacji ze szczególnym uwzględnieniem fotogrametrii, nieodzowny nie tylko dla młodych architektów i budowniczych, ale ze względu na podstawowy charakter wiadomości, także i dla historyków sztuki, omawia po kolei założenia metodologiczne, przybory pomiarowe, pomiary

w płaszczyźnie poziomej i płaszczyznach pionowych, oraz pomiary konstrukcji specjalnych.

Dutkiewicz Józef Edward, Małopolska rzeźba średniowieczna 1300—1450, Kraków P.A.U., 1949, ss. 355, il. Autor omawia rzeźbę ruchomą czyli przenośną, w olbrzymiej części drewnianą, nie uwzględnia natomiast celowo rzeźby architektonicznej i monumentalnej. Terenowo zakres pracy ograniczony jest do historycznej Małopolski. Obejmuje materiał częściowo znany i publikowany, uzupełniony 61 pozycjami nieznanymi (w tym 41 obiektami odnalezionymi przez autora). Praca stanowi pierwszą monografię zagadnienia i zarazem pionorską próbę systematyki średniowiecznej rzeźby małopolskiej, przyczem ze względu na brak inwentaryzacji, danych historycznych i anonimowości produkcji, autor posługuje się metodą typologiczną i topograficzną, co stanowi nowość w polskiej historii sztuki. Uzyskane tą drogą obserwacji autor uzupełnia charakterystyką współczesnych im zjawisk z dziedziny socjologii, dowodząc w jaki sposób przychodzące z zagranicy wzory ulegały modyfikacji i nabierały cech swoistych, rodzimych.

Praca dzieli się na 5 rozdziałów oraz katalog zabytków i część ilustracyjną. W rozdziale I omówiono zakres tematu pod względem przestrzennym i czasowym. W rozdziale II omówiono materiał plastyczny pod względem technicznym i treściowym (stan zachowania, pierwotna polichromia, materiał i technika, temat) oraz stylistycznym, przy czym autor wyróżnia 4 grupy terytorialne i pokrywające się z nimi typy stylistyczne: ogólny, krakowski, sądecko-spiski i śląsko-pomorski, w obrębie których wprowadza podział na mniejsze grupy zależnie od przemian w rozwoju stylowym. W rozdziale III omówiono zjawiska towarzyszące rozwojowi plastyki (zewnętrzno - polityczne, wewnętrzno-ustrojowe, gospodarze i społeczne, jak organizacja Kościoła, założenia obronne, osadnictwo, drogi handlowe). W rozdziale IV omówiono artystów i relacje artystyczne. Rozdział V zawiera uwagi ogól-